

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput V. Quo tempore Eusebius Nicomediensis ad Episcopatum
Constantinopolitanum translatus fuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Carterium nominat. Carterum etsi Athanasius discrete non dicit Paulum tunc Episcopali iudicio damnatum fuisse, ex eo tamen quod accusatum illum esse scribit à Macedonio Presbytero, satis inquit Paulum Synodali sententia fuisse damnatum. Certe Constantinus utpote Princeps religiosissimus, nunquam illum in exilium mittere sustinisset, nisi prius Ecclesiastico iudicio condemnatus fuisset. Sic enim Eustathium, sic Athanasium relegavit, post prolatam adversus eos Episcoporum sententiam. Accusatus autem fuerat Paulus à Macedonio, *ὡς ἐν τῷ βιβλικῶς*, ut ait Sozomenus in libro 3. cap. 3. id est, quod turpiter & flagitiose vixisset. Denique Orientales Episcopi in epistola Synodica pseudo synodi Sedicensis, discrete testantur Paulum Episcopali sententia damnatum fuisse. Sic enim ajunt de Maximino Trevirorum Episcopo. *Καὶ αἰετὸν homicidium tantorum ipse fuit, qui Paulum olim damnatum ad Constantinopolim revocavit.* Ubi notabit obiter studiosus lector, Paulum non à Julio Papa, sed à Maximino Episcopo dici revocatum.

CAPUT IV.

De primæ restitutione Pauli.

Mortuo Constantino Maximo, tres ejus filii Episcopos Catholicos, quos Constantinus ab Eusebianis in fraudem impulsus relegaverat, sedibus suis restituerunt, datis tum ad ipsos, tum ad singulorum civitates literis, quibus jubebant, ut singuli à suis civibus & clericis pacate reciperentur. Testatur hoc Athanasius in epistola ad Solitarios. Ubi post indicem illorum, quos dixi Episcoporum, quos Ariani Constantino regnante suis Ecclesiis ac civitatibus eiecerant, hæc subiungit. *ταῦτα σωζώμενοι διὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀντιῶν, καὶ ἀντιῶν, καὶ κληρικών, ἐποίησαν πάντες μὲν ἀνά τὸν πατέρα, ἵνα ἀναλθῶν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἡρασταίως καὶ τῷ ἄλλων τῷ ἰδίῳ ἰκασμῷ ἐκκλησίᾳ &c.* Idem tradit Philostorgius in libro secundo Historiæ Ecclesiasticæ. Sed in Athanasio notanda sunt hæc verba, *ἐποίησαν πάντες ἵνα ἀναλθῶν, omnes, inquit, redire jusserunt.* Ergo & Eustathius Antiochenus & reliqui Episcopi ad sedes suas reversi sunt. De Eustathio tamen nusquam id legimus. Ac fortasse ille delatà sibi licentiâ ac facultate redeundi uti noluit, propterea quod Ecclesiam suam ab Arianis obsessam atque occupatam videret. Certe Flaccillus, qui Euphronio successerat, Antiochenæ urbis Episcopatum perpetuo retinuit, jam inde à Synodo Tyrensi ad Synodum Antiochenam. Paulus igitur unâ cum cæteris ex Pontico exilio reversus, Constantinopolitanam sedem postliminio recuperavit. Quem reversum Eusebius Nicomedienensis iterum pristinis dolis atque artibus oppugnavit, accusatorem illi summittens Macedonium. Id certe insinuare mihi videtur Athanasius in loco illo ex epistola ad Solitarios, quem superius adduxi, cum ait, *ἡ ὁμοίως ἔμενον ἢ πρόφασιν κατὰ παύλην, καὶ ἐν ἡ μέλλουσαν ἐπιβλέψας, ἀλλ' ἔμενον διαβόλων.* Vult enim dicere Athanasius, Eusebianos,

A qui prius apud Constantinum calumniati fuerant Paulum, eundem postea apud Imperatorem Constantium similiter calumniatos esse, & perfecisse tandem, ut Paulus à Constantio quoque in exilium mitteretur. Constantius ergo calumniis Eusebianorum fidem accommodans, Concilium Episcoporum Constantinopoli fieri iussit: à quibus Paulus damnatus ac depositus est, & Nicomedienensis Eusebius in ejus locum substitutus. Ita Socrates in lib. 2. cap. 6. Qui cum Episcopos illos, qui huic Synodo interfuerunt, Arianae perfidiae fautores dicit fuisse, satis indicat eorum numero fuisse Theodorum Heraclentem, Marin Chalcedonium, Theognium Nicanum & Ursacium ac Valentem, qui inter Eusebianos Bagmen duxere. Et Socrates quidem Paulum tunc tantummodo depositum esse dicit, non etiam relegatum. Quare cum Paulus liberam tunc haberet vagandi facultatem, conjunxit se cum Asclepa, Lucio atque Marcello, quos vix dum restitutos, iterum Ariani suis civitatibus atque Ecclesiis expulerant. His junctus Paulus, plurimas urbes ac Provincias Occidentalis Imperii peragravit, suffragium ac subsidium Episcoporum ubique exquirens, ut in sedem suam restitueretur. Docet id epistola Synodica Orientalium apud Serdicam Episcoporum his verbis: *Deinde Paulo & Lucio & quorquos talibus conjuncti sunt, circumvenientes simul exterarum regiones, persuadebant iudicibus, non esse credendum illis, qui in eos dignè sententiam protulerunt.* De Marcello loquuntur, Asclepa & Athanasio. Romam porro utrum Paulus tunc venerit, nescio. Sed si verum est, Paulum aliquando Romam venisse, hoc tempore eum venisse oportet. Neque enim alio tempore Romam venire potuit, ut postea videbimus. Primus autem ex Occidentalibus Episcopis Maximinus Trevirorum Episcopus, Paulum in communionem recepit, ut testantur Orientales apud Serdicam Episcopi in Synodica supra citata.

CAPUT V.

Quo tempore Eusebius Nicomedienensis ad Episcopatum Constantinopolitanum translatus fuerit.

Philostorgius quidem ac Theodoritus Eusebium Nicomedienensem mortuo Alexandro Episcopatum urbis Constantinopolitanae suscepisse dicunt, principatu Constantini Maximi. Verum eos refellit Athanasius, qui discrete testatur in epistola ad Solitarios, Eusebium Nicomedienensem non Alexandro mortuo successisse, sed in Pauli viventis locum, per vim atque ambitum invasisse. Præterea Hieronymus in Chronico scribit, Constantinum paulo ante mortem Nicomediæ baptizatum esse ab Eusebio loci illius Episcopo. Denique Ammianus Marcellinus auctor est, Julianum Principem Nicomediæ educatum fuisse ab Eusebio Episcopo, quem genere longius contingebat, sic enim loquitur Marcellinus. Porro quando Julianus Eusebio Episcopo traditus est educandus, septennia ut minimum pueri commendari solent institu-

At

toribus. Atqui Julianus vix septem annos impleverat cum Constantinus Maximus ex hac luce migravit. Proinde Eusebius Nicomediensem Episcopatum usque ad obitum Constantini retinuit. Certe Constantinus hujusmodi Episcoporum translationes valde improbat, quemadmodum discimus ex ejus epistola ad Eusebium Cæsariensem Episcopum, qui Antiochena urbis Sacerdotium sibi delatum constanter reculaverat. Verior itaque est sententia eorum, qui Eusebium Nicomediensem Constantio regnante, ad Episcopatum urbis Constantinopolitanae transfuisse dicunt. Ita Socrates, Sozomenus, Cedrenus ac Theophanes. Et Cedrenus quidem Episcopatum urbis Constantinopolitanae à Constantio mercedis loco delatum esse scribit Eusebio, propterea quod Eusebius testamentum, quod Constantinus moriens ipsi commendaverat, primo omnium Constantio tradidisset. Socrates vero hanc Eusebii translationem refert paulo post mortem Constantini Junioris, id est anno Christi 340. cui consentit etiam Baronius. Verum Baronius à seipso dissentit, & pugnantia inter se loquitur atque contraria. Cum enim fateatur, Epistolam synodicam Episcoporum Aegypti ad omnes ubique terrarum Orthodoxos Episcopos, qua respondent calumniis Eusebianorum adversus Athanasium, scriptam esse anno Domini 339. constet autem ex eadem synodica epistola, Eusebium Nicomediensem jam tum ad Episcopatum urbis Constantinopolitanae translatum fuisse: absurdum omnino est hanc Eusebii translationem in annum sequentem conferre. Quod vero Episcopi Aegypti in sua illa synodica diserte testentur id, quod dixi, ex eorum verbis apparet, quæ hic apponam: *Quamquam nihil ea re impeditus Eusebius, Athanasii creationem vituperat: homo, qui ipse prorsus Episcopus creatus non est, aut si unquam jus Episcopi habuit, id ipsum resedit, ut ipse qui principio Beryti pro Episcopo egerit, reliquaque Beryti Nicomediam se transfularit: illam quidem cathedram præter leges destituens, istam vero nulla lege invadens: proprii gregis sine ulla charitate desertor, & alieni nulla rationabili causa occupator, prioris Episcopatus charitatem alieni cupiditate aspernatusest. Nec tamen hunc ipsum Episcopatum, quem tanta aviditate occupaverat, reservavit. Ecco enim jam quoque inde destitens, aliorum Episcopatum denuo obtinet. Ubi notanda sunt hæc verba, ἰδὲ τὸ εὐεὶδὲν καὶ τὸ ἀποστασὶν καὶ τὸ ἀναστῆναι.* Nam vocabulum illud ἰδὲ, translationem hanc Eusebii à Nicomedia Constantinopolim, recens admodum & paulo antequam hæc scriberent factam esse declarat. Quamobrem si hæc circularis epistola scripta est ab Aegypti Sacerdotibus, anno natalis Dominici 339. ut Baronius censuit, Eusebii translatio ad sedem Constantinopolitanam, vel eodem, vel superiori anno contigerit necesse est.

CAPUT VI.

De secunda restitutione Pauli, & de secundo ac tertio ejusdem exilio.

Anno Christi 342. obiit Eusebius Constantinopolitanus Episcopus, quem Magnum Eusebium vocat non solum Philostorgius, sed etiam Eusebius Cæsariensis in libro contra Marcellum. In quem nescio cur tantopere investus sit Baronius, cum superius à nobis ostensum fuerit, eum pacem & communionem cum Ecclesia Romana ad obitum usque retinuisse. Post ejus obitum, cives Constantinopolitani Paulum ad sedem suam revocarunt; Eusebiani vero Macedonium in Eusebii locum substituerunt. Quæ res ingentem tumultum in urbe regia excitavit, ut refert Socrates in libro secundo. His auditis Imperator Constantius, qui in Oriente bello Persico implicatus tenebatur, Hermogeni Magistro militum mandavit, ut Constantinopolim ingressus, Paulum sede sua ac civitate exturbaret. Aegre siquidem ferebat Imperator, quod absque suo consensu Paulus Ecclesiam suam recepisset. At populus qui Pauli amore flagrabat, adversus Magistrum militum commotus, domo ejus incensa ipsum corripuit, & pedibus tactum ac misere truncatum, in mare precipitavit. Id gestum est Constantio tertium & Constante iterum Consulibus. Quæ cum nuntiata essent Constantio, ille graviter commotus, repente equo conscenso venit Constantinopolim. Et urbem quidem ipsam annona multavit; Paulum vero tanquam seditionis auctorem, catenis ferreis vinctum ad Castellum Mesopotamiae Singara deportavit. De hac ingenti seditione loquitur Libanius in Basilico pagina 126. ubi testatur, Imperatorem Constantium admirabili celeritate usum esse in faciendo itinere, nec nives atque imbres eum ab incepto itinere deterruisse. Et fontes quidem ab illo castigatos esse dicit, neminem tamen morte affectum, cum Senatus urbis Constantinopolitanae pro reis apud ipsum intercessisset. Socrates quidem, eumque secutus Baronius, Paulum tunc temporis Romam venisse dicunt. Ego vero Athanasium sequi malim, qui in epistola ad Solitarios, ait Paulum à Constantio relegatum esse Singara, & aliquanto post inde Emesam esse translatum, metu scilicet Persicæ incursionis. Verba Athanasii sunt hæc. τὸ ἵδιον πορὸν καὶ τὸ κινεῖσθαι τὸ εὐεὶδὲν καὶ τὸ ἀποστασὶν καὶ τὸ ἀναστῆναι. Id est: Iterum vero à Constantio catenis ferreis vinctus Singara Mesopotamiae deportatus est, atque inde translatus Emesam. Quod cum tam diserte assermet Athanasius, non alio tempore id factum assignari potest, quam isto, quod dixi. Etenim ingens illa seditio in urbe regia, & cædes Magistrum militum, & Pauli restitutio sine Imperatoris consensu facta, Constantium non immerito commoverant, ut Paulum ferro vinctum iam tam longinquum